

Kitaabka Daanyeel - Boqol iyo Saddex iyo Toddobaatan

Hooska Baadariga: Daaha ka Qaadidda Saamaynta iyo Ujeeddooyinka Ka Dambeeya "Baadarigii Hitler"

Jeff Pippenger
2024-04-03

Buugga cinwaankiisu yahay Hitler's Pope, qoraaga John Cornwell wuxuu sheekada baadariga mustaqbalka ee xukumayay xilligii Hitler ka talinayay Jarmalka ka bilaabaa awoowgiis iyo Baadariga Pius IX, kuwaas oo laga eryay Magaalada Rooma. Markii Pius IX ka cararay magaalada Rooma, isaga oo isu ekaysiiyay rahibad, ninka keliya ee uu watay wuxuu ahaa awoowga baadariga mustaqbalka. Cornwell wuxuu ka hadlaa xiriirka dhow ee labada nin, dabadeedna wuxuu muujinayaa sida aabbaha baadariga mustaqbalka isaguna ugu xirnaa xarunta awoodda ee Kaniisadda Katooliga. Markuu sidaas sameynayo, wuxuu tilmaamayaa deegaanka bulsheed, siyaasadeed, iyo diineed ee taariikhda laga soo bilaabo xilligii Pius IX ilaa Dagaalkii Labaad ee Adduunka. Dulmarka taariikhdu aad buu xog-ogaal u yahay.

“Tallaabo kale oo ku jirta islaweynaanta baabadeed ayaa la qaaday markii, qarnigii kow iyo tobnaad, Baabaha Gregory VII ku dhawaaqay kaamilnimada Kaniisadda Roomaanka. Qodobbadii uu soo bandhigay waxaa ka mid ahaa mid sheegayay in kaniisaddu weligeed aanay qaldamin, weligeedna aanay qaldami doonin, sida ku qoran Qorniinka. Laakiin caddaymaha Qorniinka laguma darin sheegashadaas. Hoggaamiyihii sare ee kibirka badnaa wuxuu kaloo ku andacooday awoodda uu ku ridi karo boqorrada, wuxuuna caddeeyey in xukun kasta oo uu ku dhawaaqo aan cidina burin karin, halka ay isaga ahayd mudnaantiisa inuu buriyo go'aannada dadka kale oo dhan.”

“Tusaale si weyn u muujinaya dabeecadda kali-talisnimada ah ee u doodayahan sheegashada aan-khaldaminimada waxaa lagu arkay sida uu ula dhaqmay boqorkii Jarmalka, Henry IV. Boqorkan, isaga oo ku dhiirraday inuu iska indhatirro awoodda baadariga, waxaa lagu dhawaaqay in laga eryay kaniisadda oo carshigii laga qaaday. Isaga oo ka argagaxay ka tegista iyo hanjabaadaha amiirradiisii u gaarka ahaa, kuwaas oo lagu dhiirrigeliyey inay ku kacaan fallaago isaga ka dhan ah amar baadariyeedka awgiis, Henry wuxuu dareemay lagama-maarmaanka ah inuu heshiis la sameeyo Rooma. Isaga oo ay la socdeen xaaskiisa iyo addoon aamin ah ayuu bartamihii jiilaalka ka gudbay Buuraha Alps, si uu isugu hoosaysiiyo baadariga hortiisa. Markuu gaaray qalcaddii uu Gregory ku go'doonsanaa, waxaa loo kaxeeyey, isaga oo aan wadan ilaalo, barxad dibaddeed; halkaasna, qabowgii daran ee jiilaalka, isaga oo madaxu bannaan yahay, caguhuna qaawan yihiin, dharna liita gashan yahay, ayuu sugayay oggolaanshaha baadariga ee ah inuu hortiisa galo. Kaliya markii uu saddex maalmood sii waday soon iyo qirasho ayuu wadaadkii sare isu liiday inuu siiyo cafis. Xataa markaasna waxay ku xirnayd oo keliya shuruudda ah in boqorku sugo ansixinta baadariga ka hor inta uusan mar kale qaadan astaamaha boqornimada ama adeegsan awoodda boqortooyada. Gregoryna, isaga oo ku faanaya guushiisa, wuxuu ku faanay inay waajibkiisu tahay inuu hoos

u dhigo kibirka boqorrada.” Khilaafkii Weynaa, 57.

Gregory VII wuxuu ahaa “u doode aan-khaldami-karanimada,” laakiin sheegashadaas qosolka leh looma dhigin caqiido rasmi ah (dogma) ilaa Pius IX, kaas oo sheegashadaas nacasnimada ah ka dhigay caqiido la aasaasay Golaha Vatikaanka ee Koowaad. Caqiidadaas waxaa la ansixiyey 18-kii Luulyo, 1870, boqol iyo konton sano maalintaas ka hor niyad-jabkii ugu horreeyey ee boqol iyo afartan iyo afarta kun.

Waxa taariikhda wargelin ka leh ayaa ah in markii Pius IX abaabulay Golaha Koowaad ee Vatican, oo uu hirgeliyey caqiidadiisii khalad-la’aanta, dhiirrigelintiisu ka dhalatay nacaybkii uu u qabay waxa loo yiqiin “modernism.” Kuma ay salaysnayn fikradda ah in baadari uusan wax qalad ah geli karin marka uu qeexayo caqiidooyinka Kitaabka Quduuska ah; waxay ahayd difaac loo galay ka-hor-imaadka baadaranimada ee saamayntii ka dhalatay Kacaankii Faransiiska. Waxaana loo jeediyey waxii aakhirka loo aqoonsan lahaa Shuuciyadda.

Kacaankii Faransiisku wuxuu sababay gilgilasho ku timaadda qaab-dhismeedkii xukunka ee quruumaha Yurub, isagoo si gaar ah ula yimid nacayb ku wajahan boqortooyada ah wadaadnimada baadariga. Waxay ahayd kacdoon Jamhuuri ah oo Talyaani ah oo si ku-meel-gaar ah uga eryay Pius IX iyo gacantiisii midigba Rooma. “Casriyeynta,” oo ay matalayeen falsafado kala duwan oo uu dhalay Kacaankii Faransiisku, waxay ahayd cadowga ugu weyn ee Pius IX, caqiidadiisii aan-khaldami-karinna waxaa loo dejiyey in ay taageerto sheegasho kasta oo uu baadarigu ka soo horjeediyo fikradaha casriyeynta ee uu Kacaankii Faransiisku soo saaray.

Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad, aayadda afartan, waxay tilmaamaysaa in sannadkii 1798, boqorkii koonfureed (Faransiiska cawaannimada ah), uu gaadhsiiyey dhaawicii dilaaga ahaa boqorkii woqooyi (baabtiisnimada).

Caqiidada aan khaldami karin ee Pius IX waxay ku xidhnayd dagaalkii lagu matalay aayadda afartanaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad, waxaana laga bilaabo dabayaaqadii 1869 ilaa sannadkii xigay Pius IX isugu yeedhay Shirkii ugu horreeyey ee Vatican, oo loo yaqaan Vatican 1, isaga oo ujeeddadiisu ahayd in la xaqiijiyo in baadarigu yahay madaxa Kaatooligga, iyo in Kaatooliggu yahay madaxa dhammaan kaniisadaha, sida lagu dhawaaqay amarkii Justinian sannadkii 533.

Golihii Labaad ee Vatican, oo sidoo kale loo yaqaan Vatican II, waxa la qabtay intii u dhaxaysay 1962 ilaa 1965. Waxay ahayd dhacdo taariikhi ah oo weyn taariikhda Kaniisadda Kaatooliga, kana mid ahayd golayaashii ecumenical-ka ee ugu miisaanka weynaa xilliyada casriga ah. Goluhu waxa uu ku shiray hoggaanka Baadariga Yooxanaa XXIII, wuxuuna sii socday intii lagu jiray baadaranimada Baadariga Bawlos VI ka dib geeridii Yooxanaa XXIII sannadkii 1963. Waa muhiim in la aqoonsado farqiga cad ee u dhexeeya labadan gole.

Golihii koowaad waxaa loo qabtay in lagu dhiso waxa loo yaqaan “sarraynta” baadariga, taas oo micnaheedu yahay in baadarigu yahay taliyaha ugu sarreeya, macallinka, iyo adhijirka Kaniisadda, kana masuul ah ilaalinta iyo fasiraadda caqiidooyinka iimaanka. Awooddiisu waxay ka koobnayd qeexidda dogmooyinka, soo saarista amarro caqiidooyeed, iyo ku dhawaaqista bayaanno awood leh oo ku saabsan arrimaha iimaanka iyo anshaxa, kuwaas oo loo yaqaan aan-khaldami-karanimada

baadariga. Waxa kale oo ay ku jirtaa awoodda xukunka ee baadariga ku leeyahay kaniisadda caalamiga ah, oo ay ku jirto awoodda magacaabidda hoggaamiyayaasha kiniisadaha, nidaaminta sakaraamada, iyo maamulka Kaniisadda hagiiddeeda.

Golihii labaad waxaa loogu talagalay in kaniisadda dib loogu jeediyo hay'ad ecumenical ah. Labada gole waxay ahaayeen soo-jeedinno si toos ah isu lid ah. Golihii koowaad ee muxaafidka ahaa waxaa ka hor yimid golihii labaad ee xorta ahaa. Labadaas garab waxay u kala duwanaayeen sida habeen iyo maalin, waxsii-sheegista loo nisbeeyo saddexda sir ee Faadima na waxay aqoonsataa dagaal gudaha ah oo si habboon loogu matalay labadan gole.

Waxsii waxay aqoonsanaysaa koox ilaalisa sarreynta uu matalo Pius IX, iyadoo lagu matalay midka loogu yeedho “baadariga cad,” “baadariga wanaagsan,” ama “hoggaamiyaha kiniisadda wanaagsan”; halka kooxda kale, ee la xidhiidha Vatican II, lagu matalo “baadariga madow,” ama “baadariga xun,” ama “hoggaamiyaha kiniisadda xun.” Muranka labadan fikradood ee siyaasadeed waxaa lagu muujiyey marka la booqdo goobta quduuska ah ee mucjisada Faadumo, ee Faadumo, Portugal. Marka la gelayo, jidka la maro wuxuu u dhexeeyaa taallo baadari madow ah oo dhinac ku taalla, iyo baadari cad oo dhinaca kale ku taalla.

Sidaas daraaddeed, waxay ka mid noqotaa dhaxalka ninka ugu dambayntii noqon lahaa waxa buuggu ku tilmaamayo baadarigii Hitler, in asalkiisu si dhow ugu dhex milmay halgankii u dhexeeyey casriyaynta (boqorka koonfureed) iyo mudnaanta sare ee baadarinimada (boqorka woqooyi).

Waa in la garto in qoraaga buugga aynu ka hadlaynaa uu ahaa Kaatoolig si wanaagsan uga dhex muuqda kaniisaddiisa, ujeeddadiisuna sida uu sheegay ee uu buugga u qorayna ay ahayd inuu iftiin ku saaro sheegashada ah in baadarigii talinayey intii lagu jiray Dagaalkii Labaad ee Adduunka uu taageeray Hitler, Naasiyiinta, ama uu wax mas'uuliyad ah ku lahaa xasuuqii Holocaust ee ka dhanka ahaa Yuhuudda iyo kuwa kale. Marka Cornwell ka hadlayo awoowgii Pius XII, oo ahaa gacanta midig ee diyaarisay Golaha Vatican I, taariikhda halganka u dhexeeya boqorrada koonfureed iyo kuwa woqooyi ayaa isla taariikhdaas gudaheeda laga matalayaa. Markii kacaankii “Republicanism” uu gaadhay Talyaaniga, qiyaastii hal sano, Talyaanigu waxay Pius IX ka eryeen magaalada Rooma; wixii markaas ka dambeeyeyna, xataa kaddib markii uu soo noqday, wax kasta oo ay baadarnimadu weligeed lahayd waxay ahaayeen boqol iyo tobanka acre ee loo yaqaan Magaalada Vatican.

Sida keliya ee uu xataa ugu suurtagashay inuu ku soo noqdo Vatican-ka waxay ahayd caawimada ciidammada Faransiiska iyo amaah uu ka helay qoyska Rothschild, oo ah bangiyeyaasha Yuhuudda ee sumcadda xun leh. Si si garasho leh loo fahmo wada-shaqayntii baadariga ee xasuuqii Holocaust intii lagu jiray Dagaalkii Labaad ee Adduunka, waxaa loo baahan yahay faham asaasi ah oo ku saabsan mowqifkii Yurub ee Yuhuudda tan iyo iskutallaabta Masiixa. Buuggu wuxuu soo jeedinayaa in nacaybka Yuhuudda iyo cunsuriyaddu ay yihiin laba aragtiyood oo kala duwan, isagoo ku andacoonaya in nacaybkii Hitler ee Yuhuuddu uu ahaa mid cunsuriyadeed, waayo Hitler wuxuu Yuhuudda u arkayay qayb ka hooseysa oo ka mid ah aadanaha, halka nacaybka Yuhuuddu uu ahaa nacaybkooda sababta oo ah iyagaa Ilaah dilay. Haddii ay yihiin hal

iyo isku mid, ama dhab ahaan ay jirto kala duwanaansho u dhexeeya labadooda, xaqiiqada dhibaataada Yuhuudda waa arrin mudan in la fahmo.

Tusaale ahaan, maanta Maraykanka haddii erayga “ghetto” la adeegsado, badankoodu waxay u maleeyaan in uu yahay qeexidda qaybta saboolka ah ee magaalada ee dayacan. Laakiin erayga “ghetto” markii hore waxa uu loola jeeday qayb ka mid ah magaalo, gaar ahaan Venice, Talyaaniga, halkaas oo Yuhuudda lagu khasbi jiray inay ku noolaadaan intii lagu jiray Qarniyadii Dhexe. Ghetto-gii ugu horreeyey waxa laga hirgeliyey Venice sannadkii 1516, markii Jamhuuriyadda Venice ay Yuhuudda ku koobtay aag cayiman oo magaalada ka mid ah oo loo yiqiin “geto nuovo” (warshaddii cusub ee bir-shubista), kaas oo ugu dambayntii loo yaqaanay ghetto.

Yurub intii lagu jiray Qarniyadii Dhexe, Yuhuudda waxaa lagu xaddiday goobaha ay ku noolaan karaan, iyo sidoo kale xirfadaha loo oggolaay inay ku shaqeeyaan. Xaddidaadahaasi waxay ku salaysnaayeen qeexiddii hore ee naceybka Yuhuudda, taas oo tilmaamaysay aaminsanaanta ah in Yuhuuddu Ilaah dileen, iyo in dhammaan dhibaatooyinkii ka dambeeyey ay iyagu naftooda ku keeneen falalkooda awgood.

Qarnigii Dhexe, waxa ay ahayd caado la adkeeyey in Masiixiyiintu aanay amaahin karin lacag ama qaadan karin dulsaar amaah ah. Yuhuudda waa laga dhaafay xayiraaddaas, amaahintii lacagtuna waxay noqotay mid ka mid ah mihiidhka Yuhuudda loo oggolaaday inay ku shaqeeyaan. Baangiyada Yuhuudda, sida qoyska Rothschild, waxay ahaayeen sarifleyaasha lacagta, taas oo ka dhalatay xayiraadaha sharci ee ku saabsanaa mihiidhka loo oggolaaday inay qabtaan. Markii Pius IX u baahday dhaqaale si uu ugu soo noqdo Vatican-ka, niyadjabkii ka dhashay inuusan mar dambe xukumin magaalada Rooma waxa sii weynaysay baahidiisa ku qasabtay inuu Yuhuudda lacag uga baahdo.

Ka hor intii aan laga eryin Rooma, Pius IX wuxuu u ekaa inuu ka tirsanaa mid ka mid ah laba garab oo ku saabsanaa Yuhuudda iyo xidhiidhka kaniisaddu la leedahay Yuhuudda. Labadaas garab waxay ka koobnaayeen kuwa rumaysnaa in Yuhuuddu, wax kasta oo ku dhacaba, ay si fudud u helayaan wixii ay muteysteen, iyo garabka kale oo u janjeedhay inuu wax yar oo naxariis ah u muujiyo Yuhuudda. Markii Pius IX ku soo noqday Vatican-ka, ka dib markii la eryay, naxariistii uu mararka qaarkood muujin jiray ka hor masaafurintiisa mar dambe dib looma muujin. Ka hor masaafurintiisa wuxuu xidhay ghattada ku taallay magaalada Rooma, hase yeeshee soo noqoshadiisii ka dib wuxuu mar kale dib u aasaasay ghattada, wuxuuna bilaabay inuu Yuhuudda ku soo rogo canshuur si uu dib ugu ururiyo khasaarahiisii dhaqaale.

Ninkii gacanta midig u ahaa Pope Pius IX wuxuu ahaa Marcantonio Pacelli, oo ahaa awoowga Pope-kii Hitler. Wuxuu ahaa qareen ka tirsanaa dabaqad gaar ah oo qareenno ah oo taageeri jirtay papacy-ga. Wiilkiisuna wuxuu ka mid noqday isla dabaqaddaas sare ee qareennada, sidaas oo kalena awoowgiisii, kaas oo ugu dambayntii noqon lahaa Pope-kii Hitler. Ka dib marka buuggu dul maro taariikhda awoowga Eugenio Pacelli, aabbihiis, iyo yaraantiisii iyo waxbarashadiisii, wuxuu u gudbaa jagadii uu Pacelli qabtay markii uu bilaabay shaqadiisa papacy-ga. Isaga oo qareen ah, kana soo farcamay qareennada sare ee papal-ka, waxaa loo doortay inuu madax ka noqdo waax ku

takhasustay heshiisyada, kuwaas oo loo yaqaan concords. Sannadkii 1901 Pacelli waxaa la geeyey xafiiska Xoghaynta Dawladda ee Papal-ka.

Pacelli wuxuu noqday ergaygii quruumaha. Si nebiyad ahaan ah, Pacelli wuxuu noqday barta sharciyeed ee xiriirka oo dhammaystirtay sinoobiddii boqorradii dhulka la galeen baabtiiska. Sannadkii 1903, Pius X waxaa loo caleemo saaray baadari. Isla markiiba wuxuu bilaabay inuu weeraro “sunta caqliga” ee dhalisay “relativism iyo shakiyad.” Ninkii maamulayay dadaalkii Pius X ee lagu dabar-gooynayay “modernism” wuxuu ahaa Umberto Benigni, kaas oo ka shaqayn jiray isla xafiiskii Pacelli. Benigni mar ayuu ka sheegay koox taariikhyahanno heer caalami ah ah in ay ahaayeen rag ay “taariikhdu aanay waxba ka ahayn wax aan ka ahayn isku day joogto ah oo quus ah oo matag lagu doonayo. Noocan bani’aadamka ah waxaa u jira hal dawo oo keliya: baaritaankii diimeed!” Benigni agtiisa, taariikhyahan kasta oo muujiya wax kasta oo naxariis ama u-janjeedhid ah oo ku wajahan fikradihii ka yimid Kacaankii Faransiiska waa in la dilo.

Si rasmi ah, Benigni wuxuu maamulayay wasaaradda dacaayadda ee baabtiisnimada, laakiin si aan rasmi ahayn wuxuu kaloo maamulayay shabakad sirdoon oo qarsoodi ah, taas oo loo qorsheeyay in lagu aqoonsado Kaatoolig kasta oo muujinaya wax kasta oo u janjeedha “casriyeynta,” taas oo ka soo unkantay boqorkii koonfureed. Ugu dambayntii, sannadkii 1910, hawshiisii waxay soo saartay amar ku waajibinayay shaqaalaha baabtiisnimada inay ku dhaartaan dhaar loo yaqaan Dhaarta Ka-dhanka ah Casriyeynta. Weli way dhaqan tahay. Si lagu shaqaaleysiiyo Vatican-ka waa inaad ku dhaarataa nacaybka fikradaha casriyeynta, kuwaas oo maanta aynu ugu yeedhi lahayn fikrado shuuci ah.

Soo koobidda buugga Cronwell, bogga hore ee daboolka gudihiiisa waxaa ku qoran: “Tobankii sano ee ugu horreeyey qarniga, isagoo ahaa qareen dhallinyaro ah oo aad u xeeldheer oo ka tirsan Vatican-ka, Pacelli wuxuu ka qayb qaatay qaabaynta mabda’ ku salaysan awood baabbanimo oo aan hore loo arag; intii lagu jiray 1920-meeyadii wuxuu adeegsaday xeelad iyo handadaad si uu awood ugu soo rogo Jarmalka. Sannadkii 1933, Hitler wuxuu noqday lammaanihiiisii gorgortan ee ugu habboonaa, waxaana la dhisay heshiis is-afgarad ah oo Kaniisadda Katooliga siiyey mudnaanooyin diini iyo waxbarasho, iyada oo beddelkeeduna ahaa in Katooligu ka tanaasulo ka-qaybgalka arrimaha bulshada iyo siyaasadda. Ka-degitaankan ‘ikhtiyaariga ah’ ee Katooligga siyaasadeed, oo Rooma laga soo rogay, wuxuu sahley kor u kaca Naasiyiinta.

Kulan golaha wasiirrada ee 14-kii Luulyo, 1933, Adolph Hitler wuxuu bishaas lafteeda ku muujiyey ra’yigiisa ah in heshiiskii Pacelli la sameeyey Naasiyiinta uu Jarmalka siiyey “aag kalsooni ah.... halganka soo kobcaya ee ka dhanka ah Yuhuudda caalamiga ah.”

Buugga Cornwell si wanaagsan looguma soo dhoweyn Kaatooligga, kuwaas oo diiday inay aqbalaan caddaynta muujinaysa in Pacelli uu ahaa sababta ugu weyn ee Hitler ugu suuragashay inuu xukunka qabsado, waayo Jarmalku intiisa badan wuxuu ahaa Kaatoolig. Pacelli wuxuu galay heshiis ka hor istaagay madbacadda Kaatooligga, wakaaladaha wararka ee Kaatooligga, iyo dugsiyada Kaatooligga inay wax ka yidhaahdaan jihada Hitler laga bilaabo 1933 wixii ka dambeeyay. Buuggu wuxuu daba socdaa eexda cad ee nacaybka Yuhuudda ee Pacelli, kaas oo dabadeed noqday baadarigii xilligii Dagaalkii Labaad ee Adduunka. Ugu yaraan saddex qodob

ayaa laga xaqiijin karaa buuggaas iyada oo lagu salaynayo ilo taariikheed oo aad loogu kalsoon yahay.

Tan koowaad waa dagaalka u dhexeeya boqorka woqooyi iyo boqorka koonfureed, sida lagu muujiyey Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad. Dagaalkaas, cadaawayaashu waa Kaatooligga oo ka soo horjeeda cawaannimada, baadariguna uu ka soo horjeedo Shuuciyadda. Qodobka kale waa in baadarigu uu Naasiyiinta u adeegsaday ciidan wakiil u ah oo ka dhan ah cawaannimada intii lagu jiray Dagaalkii Labaad ee Adduunka, sida baadarigu uu u adeegsaday Protestantism-ka riddada galay sannadkii 1989, isagoo ka dhigtay ciidankiisa wakiilka ah ee ka dhan ah cawaannimada Midowgii Soofiyeeti. Buuggu waxa kale oo uu aqoonsanayaa qaab-dhismeedka nebiyadeed ee gudaha iyo kan dibadda ee ay matalayeen farriimihii shaydaanniga ahaa ee ka soo baxay mucjisadii Faadima.

Dagaalkii xuduudda ee Raphia, oo lagu matalay aayadaha kow iyo tobnaad iyo laba iyo tobnaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad, wuxuu matalaa dagaalka xuduudda ee haatan ka socda Ukraine. Dagaalkii hore wuxuu ahaa dagaal kulul; kan labaadna waa dagaalkii labaad ee wakiillada, iyadoo ciidammada wakiilladu ku lug leeyihiin iska-hor-imaad dhimasho leh. Raphia waxay qeexaysaa dagaalka xuduudda inuu u dhexeeyo boqorka woqooyi iyo boqorka koonfureed, laakiin waxsii sheegiddu waxay baraysaa in ilaa sharciga Axadda ee dhawaan iman doona, dhilladii Turos la illoobay, Yesebeelna ay Samaariya joogto, Herodiyasna ay ka booday xafladdii dhalashada Herodos. Saddexdaas markhaati ee ku saabsan kaalinta boqorka woqooyi ee taariikhdan hadda jirta ayaa ah in iyadu ay daaha gadaashiisa ka jiidayso xargaha. Dagaallada kulul, dagaallada wakiillada, iyo dagaallada qabow ee dhaca inta iyada la illoobay, waxaa fulinaya ciidammadeeda wakiillada ah.

Ruushku waa boqorka koonfureed, oo hadda waxay ku lug leedahay dagaal xuduudeed oo ay maalgelinayaan caalamiyiinta dunida Reer Galbeedka, gaar ahaan Dimuqraadiyiinta horusocodka ah iyo Jamhuuriyiinta RINO (Republican In Name Only) ee Maraykanka. Marka Maraykanka lagu matalo aayadda afartanaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad isagoo ah ciidanka wakiilka u ah boqorka woqooyi, labada astaamood ee nebiyadeed ee uu leeyahay waa awood ciidan iyo awood dhaqaale. Maraykanku wuxuu ka fulinayaa Yukrayn isla hawshii uu qabtay 1989kii, isagoo Pope-ka ka caawinaya ka gees ahaanshaha Ruushka, waxaana ciidanka wakiilka ah ee dhulka jooga, ee difaacaya Yukrayn, ku badan taageerayaasha Naasiga si xitaa warbaahinta caadiga ahi aanay u inkiri karin. Rooma hadda waxay adeegsanaysaa isla ciidamadii wakiillada ahaa ee ay adeegsatay dagaalkii kululaa ee ahaa Dagaalkii Labaad ee Adduunka, iyo 1989kii, si ay dagaal uga gasho Ruushka. Akhri buugga: Hitler's Pope, the Secret History of Pius XII.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Sidaas oo kale, markii Ilaah uu ku dhowaa inuu Yooxanaa la jeclaa u furo taariikhda kiniisadda ee qarniyada iman doona, wuxuu siiyey hubaal ku saabsan danaynta iyo daryeelka Badbaadiyaha ee dadkiisa isaga oo u muujiyey ‘Mid u eg Wiilka Aadanaha,’ oo ku dhex socda laambadihii, kuwaas oo astaan u ahaa toddobada kiniisadood. Intii Yooxanaa la tusayey halgannadii waaweynaa ee ugu dambeeyey ee kiniisaddu la geli doonto quwadaha dunida,

waxaa kaloo loo oggolaaday inuu arko guusha kama dambaysta ah iyo samatabbixinta kuwa aaminka ah. Wuxuu arkay kiniisadda oo la geliyey dagaal dhimasho leh oo ay la gashay bahalka iyo sanamkiisa, iyo in cibaadada bahalkaas lagu khasbayo iyadoo ciqaabteedu tahay dhimasho. Laakiin isaga oo ka sii eegaya qiiqa iyo sawaxanka dagaalka, wuxuu arkay koox taagan Buur Siyoon iyagoo Wanka la jira, oo halkii ay ka ahaan lahayd calaamadda bahalka, leh ‘Magaca Aabbaha oo ku qoran foodahooda.’ Mar kalena wuxuu arkay ‘kuwa bahalka, iyo sanamkiisa, iyo calaamaddiisa, iyo tirada magiciisa ka adkaaday, oo taagan badda muraayadda ah, iyagoo haysta kataaradihii Ilaah’ oo ku heesaya gabaygii Muuse iyo Wanka.”

“Casharradani waxay inoo yihiin waxtarkeenna. Waxaan u baahan nahay in rumaysadkeenna aan ku tiirsanaanno Ilaah, waayo waxaa horteenaa si dhow ugu yaal wakhti tijaabin doona nafaha dadka. Masiixu, isagoo saaran Buur Saytuun, wuxuu dib u sheegay xukunnadii cabsida lahaa ee ka horrayn lahaa imaatinkiisa labaad: ‘Waxaad maqli doontaan dagaallo iyo warar dagaallo.’ ‘Quruun baa ku kici doonta quruun, boqortooyona boqortooyo; waxaana jiri doona abaaro, belaayooyin, iyo dhulgariirro meelo kala duwan. Kuwan oo dhammu waa bilowga xanuunnada.’ In kastoo waxsii sheegyadani ay qayb ahaan rumoobeen markii Yerusaaalem la baabbi’iyey, haddana waxay si ka sii toos badan ugu khuseeyaan maalmaha ugu dambeeya.

“Waxaannu taagan nahay marinka dhacdooyin waaweyn oo murugo iyo qaddarin leh. Waxsii sheegiddu si degdeg ah bay u rumoobaysaa. Rabbigu albaabka ayuu joogaa. Waxaa dhawaan inoo furmi doona xilli ah dan iyo miisaan culus oo xad-dhaaf ah u leh kuwa nool oo dhan. Murannadii hore dib baa loo soo noolayn doonaa; muranno cusubna way kici doonaan. Muuqaallada dunideenna lagu jilayo weli xataa laguma riyoon. Shayddaanku wuxuu ku hawlan yahay isagoo adeegsanaya wakiillo bini’aadan ah. Kuwa dadaalka ugu jira inay Dastuurka beddelaan oo ay meel mariyaan sharci ku khasbaya dhowrista Axadda si yar bay u garanayaan waxa natiijadu noqon doonto. Qalalaase ayaa hadda inagu soo food leh.”

“Laakiinse addoommada Ilaah ma aha inay isku halleeyaan naftooda xilligan weyn ee degdegga ah. Muujinnadii la siiyey Ishacyaah, Ezekiel, iyo Yooxanaa, waxaynu ku aragnaa sida samadu ugu dhowdahay dhacdooyinka ka dhacaya dhulka iyo sida weyn ee daryeelka Ilaah ugu hayo kuwa daacadda u ah Isaga. Dunidu ma aha mid aan lahayn taliye. Qorshaha dhacdooyinka imanaya wuxuu ku jiraa gacanta Rabbiga. Weynaanta samadu waxay masiirka quruumaha, iyo weliba arrimaha kiniisaddiisa, ku haysaa daryeelkiisa qudhiisa.” Testimonies, volume 5, 752, 753.